

GUIDING PRINCIPLES ON BUSINESS AND HUMAN RIGHTS

Implementing
the United Nations
“Protect, Respect and
Remedy” Framework

UNITED NATIONS
HUMAN RIGHTS
OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER

GUIDING PRINCIPLES ON BUSINESS AND HUMAN RIGHTS

**Implementing
the United Nations
“Protect, Respect and
Remedy” Framework**

UNITED NATIONS

New York and Geneva, 2011

**UNITED NATIONS
HUMAN RIGHTS**

OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER

Not

Bu materyalin yayımlanmasında ve dizaynında; Birleşmiş Milletler Sekreterliği'nin hiçbir ülkenin, bölgenin, şehrin hukuki statüsü, yöneticileri ve sınır komşuları hakkındaki görüşleri beyan edilmemiştir.

Birleşmiş Milletler dokümanlarının sembolleri figürlerle baş harflerinin birleştirilmesi yoluyla oluşturulmuştur.

HR/PUB/11/04

© 2011 United Nations

Tüm hakları saklıdır.

İçindekiler

I. İNSAN HAKLARININ KORUNMASINDA DEVLETİN GÖREVİ	2
A. TEMEL PRENSİPLER	2
B. OPERASYONEL PRENSİPLER	3
II. İNSAN HAKLARI KURUMSAL SORUMLULUĞU	11
A. TEMEL PRENSİPLER	11
B. OPERASYONEL PRENSİPLER	16
III. TEDAVİYE ERİŞİM	22
A. TEMEL PRENSİPLER	22
B. OPERASYONEL PRENSİPLER	24

Bu yayın 'İş ve İnsan Hakları için Kılavuz Prensipler' i içermektedir:

Birleşmiş Milletler'in 'Koru, Saygı Duy, İyileştir' politikası, Genel Sekreter'in özel temsilcisi tarafından insan hakları, ulusötesi şirketler ve diğer ticari girişimler konusunda oluşturulmuştur. Özel Temsilci, İnsan Hakları Konseyi'nin son raporuna Yol Gösterici İlkeleri de eklemiştir (A/HRC/17/31).

İnsan Hakları Konseyi, Yol Gösterici İlkeler'in son halini (17/4) 16 Haziran 2011 tarihinde onaylamıştır.

GENEL PRENSİPLER

Yol Gösterici İlkeler sayılacak olan maddelerin tanınmasından sorumludur:

- (a) Ülkelerin insan hakları ve temel özgürlükleri tanınması, koruması ve uygulaması yönündeki zorunluluklar;
- (b) Ticari girişimlerin tüm yasalara uygun ve insan haklarına saygılı olma zorunluluğu ile özel fonksiyonlar gerçekleştirdiği, toplumun önemli bir organı olarak rolleri;
- (c) Kural ihlalleri durumunda uygun ve etkili çözümler üreten zorunlulukların ve hakların varlığı,

Bu Yol Gösterici İlkeler, ticari girişimlerin ulus ötesi kimliğinden, büyüklüğünden, sektöründen, konumundan, sahiplerinden ve yapısından bağımsız olarak tüm ülkelere ve girişimlere uygulanmalıdır.

Bu Yol Gösterici İlkeler, tutarlı bir bütün olarak anlaşılmalı ve etkilenen bireyler ve topluluklar için somut sonuçlar elde etmek amacıyla iş ve insan hakları ile ilgili standartları ve uygulamaları geliştirme hedefleri açısından bireysel ve toplu olarak okunmalıdır, bu sayede sosyal olarak sürdürülebilir bir küreselleşmeye katkıda bulunulabilir.

Bu Yol Gösterici İlkeler de yer alan hiçbir şey, yeni uluslararası hukuk yükümlülükleri oluşturmak veya bir devletin insan hakları ile ilgili olarak üstlenmiş olabileceği veya uluslararası hukuka tabi olabileceği herhangi bir yasal yükümlülüğü sınırlamak veya zayıflatmak olarak okunmamalıdır.

Bu Yol Gösterici İlkeler, savunmasız veya ötekileştirilme riski yüksek olabilecek gruplar veya nüfusların haklarına ve ihtiyaçlarına ve karşılaştıkları zorluklara özel önem verilerek ayırıcı olmayan bir şekilde uygulanmalıdır.

I. İNSAN HAKLARININ KORUNMASINDA DEVLETİN YÜKÜMLÜLÜĞÜ

A. TEMEL PRENSİPLER

1. Bu kişilerin kendi bölgeleri dahilindeki insan hakları ihlallerine ve / veya ticari işletmeler de dahil olmak üzere üçüncü tarafların yargı yetkisine karşı korunması gerekir. Bu, etkili politikalar, mevzuat, düzenlemeler ve yargılama yoluyla bu tür kötüye kullanımları önlemek, soruşturmak, cezalandırmak ve düzeltmek için uygun adımlar atmayı gerektirir.

Yorumlar

Devletlerin uluslararası insan hakları hukuku yükümlülükleri, bölgelerindeki ve / veya yetki alanlarındaki kişilerin insan haklarına saygı duymalarını, korumalarını ve yerine getirmelerini gerektirir. Bu, ticari işletmeler de dâhil olmak üzere üçüncü tarafların insan hakları ihlallerine karşı koruma görevini de içerir.

Devletin koruma görevi bir standarttır. Bu nedenle devletler, özel aktörlerin insan hakları ihlallerinden kendileri sorumlu değildir. Ancak devletler, bu tür istismarların kendilerine atfedilebileceği veya özel aktörlerin istismarını önlemek, soruşturmak, cezalandırmak ve düzeltmek için uygun adımları alamadıkları uluslararası insan hakları hukuku yükümlülüklerini ihlal edebilirler. Devletler genellikle bu adımlara karar verme konusunda takdir yetkisine sahip olsalar da politikalar, mevzuat, yönetmelikler ve hükümler dahil olmak üzere tüm izin verilebilir önleyici ve iyileştirici tedbirleri dikkate almalıdırlar. Devletler ayrıca, hukuk önünde eşitliği sağlamak için önlemler almak, başvurusunda adaletsizlik ve yeterli hesap verebilirlik, yasal kesinlik, usul ve hukuki şeffaflık sağlamak da dahil olmak üzere hukukun üstünlüğünü korumak ve teşvik etmekte yükümlüdür.

Bu bölüm önleyici tedbirlere odaklanırken, Bölüm III telafi edici önlemleri açıklamaktadır.

2. Devletler, bölgelerinde ve/veya yargı bölgelerinde ikamet eden tüm ticari işletmelerin operasyonları boyunca insan haklarına saygı göstermesi beklentisini açıkça ortaya koymalıdır.

Yorumlar

Hâlihazırda, devletlerin kendi topraklarında ve / veya yargı bölgelerinde ikamet eden işletmelerin uluslararası faaliyetlerini düzenlemeleri genellikle uluslararası insan hakları hukuku uyarınca gerekli değildir. Ayrıca tanınmış bir yargı temeli olması şartıyla, genellikle bunu yapmaları yasaktır. Bu parametreler dâhilinde, bazı insan hakları anlaşma organları, kendi ülkelerinin, kendi ülkelerindeki ticari teşebbüsler tarafından yurtdışında kötüye kullanımı önlemek için adımlar atmalarını önermektedir.

Yerel devletlerin işletmelerin yurtdışında, özellikle de devletin bu işletmelere katıldığı veya bu işletmeleri desteklediği yerlerde, insan haklarına saygı göstereceği beklentisini açıkça ortaya koymaları için güçlü politika nedenleri vardır. Bunun nedenleri arasında tutarlı ve itibarlı mesajlar vererek işletmelerin öngörülebilirliğinin sağlanması ve devletin itibarının korunması yer alıyor.

Devletler bu konuda çeşitli yaklaşımlar benimsemiştir. Bazıları uluslararası sonuçları olan iç tedbirlerdir. Örnekler arasında, “ana” şirketlerin tüm işletmenin küresel operasyonları hakkında rapor vermeleri; Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü'nün Çok Uluslu Şirketler Rehberi gibi çok taraflı yumuşak yasa araçları ve denizaşırı yatırımları destekleyen kurumların gerektirdiği performans standartları. Diğer yaklaşımlar, uluslararası mevzuatın ve yaptırımların doğrudan yönlendirilmesini kapsamaktadır. Bu, suçun nerede meydana geldiğine bakılmaksızın failin uyruğuna dayanan kovuşturmalara izin veren cezai rejimleri içerir. Devletlerin eylemlerinin algılanan ve gerçek mantığına, örneğin çok taraflı anlaşmaya dayanıp dayanmadıklarına çeşitli faktörler katkıda bulunabilir.

B. OPERASYONEL PRENSİPLER

GENEL DEVLET DÜZENLEME VE POLİTİKA FONKSİYONLARI

3. Koruma görevini yerine getirirken devletin yapması gerekenler:

- a) Zorunlu olması amaçlanan veya etkisi olan yasaları uygulayan işletmelerin yeterliliğini tespit etmek;

- b) Ticari girişimlerin oluşumunu ve ilerleyişini kontrol eden, aynı zamanda insan haklarını koruyan tüm yasaları, kurumsal hukuk gibi, sağlama almak,**
- c) Operasyonları süresince insan haklarını nasıl koruyacağına dair ticari işletmelere yol göstermek,**
- d) Ticari işletmeleri insan haklarını koruma konusunda iletişime geçebilmeleri konusunda teşvik etmek;**

Yorumlar,

Devletler, işletmelerin devlet eylemsizliğini her zaman tercih ettiklerini veya bunlardan faydalandıklarını varsaymamalı ve insan haklarına saygı duyulmasını teşvik etmek için ulusal ve uluslararası, zorunlu ve gönüllü tedbirlerin akıllı bir karışımını dikkate almalıdırlar.

Doğrudan veya dolaylı olarak iş dünyasının insan haklarına saygısını düzenleyen mevcut yasaların uygulanmaması, devlet uygulamasında genellikle önemli bir yasal boşluktur. Bu yasalar ayrımcılık yasağı ve iş yasalarından çevre, mülkiyet, gizlilik ve rüşvetle mücadele yasalarına kadar değişebilir. Bu nedenle devletlerin bu tür yasaların şu anda etkin bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını ve değilse, durumun neden böyle olduğunu ve hangi önlemlerin durumu makul bir şekilde düzeltebileceğini düşünmesi önemlidir.

Devletlerin, bu yasaların gelişen koşullar ışığında gerekli kapsamı sağlayıp sağlamadığını ve ilgili politikalarla birlikte iş dünyasının insan haklarına saygılı olmasını sağlayan bir ortam sağlayıp sağlamadıklarını gözden geçirmesi de aynı derecede önemlidir. Örneğin, arazi mülkiyeti veya arazinin kullanımı ile ilgili haklar da dâhil olmak üzere, araziye erişimi yönetenler gibi bazı hukuk ve politikaalanlarında daha fazla netlik hem hak sahiplerini hem de ticari girişimleri korumak için sıklıkla gereklidir.

Kurumsal ve menkul kıymetler yasaları gibi ticari işletmelerin oluşturulmasını ve devam eden faaliyetlerini yöneten yasalar ve politikalar doğrudan iş davranışını şekillendirir. Ancak insan hakları üzerindeki etkileri tam olarak anlaşılammıştır. Örneğin, şirketler ve menkul kıymetler hukukunda, şirketlerin ve memurlarının, gerek duymaksızın, insan haklarıyla ilgili olarak ne yapmasına izin verildiğine ilişkin netlik eksikliği vardır. Bu alandaki yasalar ve politikalar, kurumsal kurullar gibi mevcut yönetim yapılarının rolü göz önünde bulundurularak, işletmelerin insan haklarına saygı göstermelerini sağlamak için yeterli rehberlik sağlamalıdır.

İşletmelere insan haklarına saygı konusunda rehberlik edilmesi beklenen sonuçları göstermeli ve en iyi uygulamaların paylaşılmasına yardımcı olmalıdır. Yerli halkların, kadınların, ulusal veya etnik azınlıkların, dini ve dilsellerin karşılaşabileceği belirli zorlukları tanıyarak, insan hakları durum tespiti ve cinsiyet, kırılabilirlik ve / veya marjinalleşme konularının etkili bir şekilde nasıl ele alınacağını da içeren uygun yöntemler hakkında tavsiyelerde bulunmalıdır: azınlıklar, çocuklar, engelli kişiler ve göçmen işçiler ve aileleri.

Paris İlkeleri'ne uyan ulusal insan hakları kurumları, Devletlerin ilgili yasaların insan hakları yükümlülükleri ile uyumlu olup olmadığını ve etkin bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını belirlemelerine yardımcı olmak ve ticari kuruluşlara ve diğer ticari olmayan kuruluşlara da insan hakları konusunda rehberlik sağlamak konusunda önemli bir rol oynamaktadır.

İşletmelerin insan hakları üzerindeki etkilerini nasıl ele aldıklarına ilişkin iletişim, etkilenen paydaşlarla gayri resmi katılımdan resmi kamu raporlamasına kadar değişebilir. Devletin bu tür iletişimi teşvik etmesi veya uygun şartları yerine getirmesi, işletmelerin insan haklarına saygıyı artırmada önemlidir. Yeterli bilgi aktarmaya yönelik teşvikler, herhangi bir adli veya idari işlem yapılması halinde bu tür kendi raporlarına ağırlık veren hükümler içerebilir. Ticari faaliyetlerin veya faaliyet koşullarının doğasının insan hakları için önemli bir risk oluşturduğu durumlarda iletişim kurma gereksinimi özellikle uygun olabilir. Bu alandaki politikalar veya yasalar, işletmelerin iletişimin hem erişilebilirliğini hem de doğruluğunu sağlamaya yardımcı olarak neyi ve nasıl iletişim kurması gerektiğinin bir şekilde açıklayabilir.

Neyin yeterli iletişim kurabileceğine dair her türlü şart, bireylerin ve tesislerin güvenliği ve güvenliği için ortaya çıkabilecek riskleri dikkate almalıdır: ticari gizliliğin meşru gereklilikleri ve şirketlerin büyüklüğü ve yapılarındaki farklılıklar.

Finansal raporlama gereklilikleri, bazı durumlarda insan hakları etkilerinin ticari işletmenin ekonomik performansı için "önemli" veya "önemli" olabileceğini netleştirmelidir.

DEVLET-İŞ BAĞLANTISI

- 4. Devletler, devlete ait olan veya devlet tarafından kontrol edilen veya ihracat kredi ajansları ve resmi yatırım sigortası veya garanti ajansları gibi Devlet kurumlarından önemli destek ve hizmetler alan ticari kuruluşların insan hakları ihlallerine karşı koruma sağlamak için, insan haklarına gereken özen göstererek ek adımlar atmalıdır.**

Yorumlar

Devletler bireysel olarak uluslararası insan hakları hukukuna göre öncelikli görevlilerdir ve toplu olarak uluslararası insan hakları rejiminin mütevellileridir. Bir ticari teşebbüs Devlet tarafından kontrol edilirse veya fiilleri Devlete başka türlü atfedilebiliyorsa, ticari teşebbüs tarafından insan haklarının kötüye kullanılması Devletin kendi uluslararası hukuk yükümlülüklerini ihlal edebilir. Ayrıca, bir işletme Devlete ne kadar yakınsa veya yasal otorite veya vergi mükellefi desteğine ne kadar çok güvenirse, Devletin insan haklarına saygı göstermesini sağlamak için Devletin politika mantığı güçlenir.

Devletlerin ticari işletmelere sahip olduğu veya kontrol ettiği yerlerde, insan haklarına saygı ile ilgili politikaların, mevzuatın ve düzenlemelerin uygulanmasını sağlamak için yetkileri dahilinde en iyi araçlara sahiptirler. Üst yönetim genellikle Devlet kurumlarına rapor verir ve ilgili devlet daireleri, etkili insan hakları durum tespiti uygulanmasını sağlamak da dahil olmak üzere daha fazla inceleme ve gözetim kapsamına sahiptir. (Bu işletmeler ayrıca, II. Bölümde ele alınan insan haklarına saygı duymak için kurumsal sorumluluğa tabidir.)

Devlet ile resmi veya gayri resmi olarak bağlantılı bir dizi kurum, ticari faaliyetlere destek ve hizmet sağlayabilir. Bunlar arasında ihracat kredisi ajansları, resmi yatırım sigortası veya garanti ajansları, kalkınma ajansları ve kalkınma finans kurumları bulunur. Bu ajanslar, yararlanıcı işletmelerin insan hakları üzerindeki fiili ve potansiyel olumsuz etkilerini açık bir şekilde değerlendirmedikleri takdirde, kendilerini bu tür bir zararı desteklemek için- itibar, mali, politik ve potansiyel olarak yasal açıdan- riske atarlar ve insana katkıda bulunabilirler. AlıcıDevletin karşılaştığı hak sorunları.

Bu riskler göz önüne alındığında, Devletler, kurumların kendileri ve desteklerini alan ticari şirketler veya projeler tarafından insan hakları için gerekli özeni göstermeyi teşvik etmeli ve uygun olduğu hallerde talep etmelidir. İnsan hakları durum tespiti için bir gereklilik, iş faaliyetlerinin veya faaliyet bağlamlarının niteliğinin insan hakları için önemli risk oluşturduğu durumlarda büyük olasılıkla uygundur.

- 5. Devletler, insan haklarından yararlanmayı etkileyebilecek hizmetler sağlamak üzere ticari şirketler ile sözleşme yaptıklarında veya bu şirketler için yasa koyduklarında, uluslararası insan hakları yükümlülüklerini yerine getirmek için yeterli gözetimi uygulamalıdır.**

Yorumlar

Devletler, insan haklarından yararlanmayı etkileyebilecek hizmet sunumunu özelleştirirken uluslararası insan hakları hukuku yükümlülüklerinden vazgeçmezler. Devletlerin bu tür hizmetleri yerine getiren ticari şirketlerin Devletin insan hakları yükümlülüklerine uygun bir şekilde faaliyet göstermesini sağlamadaki başarısızlıkları, Devletin kendisi için hem itibar hem de yasal sonuçlar doğurabilir. Gerekli bir adım olarak, ilgili hizmet sözleşmeleri veya olanak sağlayan mevzuat, Devletin bu işletmelerin insan haklarına saygı duyduğuna dair beklentilerini netleştirmelidir. Devletler, yeterli bağımsız izleme ve hesap verebilirlik mekanizmalarının sağlanması da dahil olmak üzere, işletmelerin faaliyetlerini etkili bir şekilde denetleyebilmelerini sağlamalıdır.

- 6. Devletler, ticari işlem yaptıkları ticari şirketlerin insan haklarına saygısını teşvik etmelidir.**

Yorumlar

Devletler, özellikle satın alma faaliyetleri yoluyla değil, ticari şirketler ile çeşitli ticari işlemler yürütürler. Bu, Devletlere- bireysel ve toplu olarak- ulusal ve uluslararası hukuk kapsamındaki ilgili yükümlülüklerini dikkate alarak, sözleşmelerin şartları da dahil olmak üzere, bu işletmelerin insan hakları konusunda farkındalık ve saygı duymasını teşvik etmek için benzersiz fırsatlar sağlar.

ÇATIŞMAKTAN ETKİLİ ALANLARDA İNSAN HAKLARINA SAYGI GÖSTERMEK

- 7. Ticari işletmelerle mümkün olan en erken aşamada çatışmalardan etkilenen bölgelerde büyük insan hakları ihlalleri riski arttığı için, Devletler bu bağlamda faaliyet gösteren ticari şirketlerin bu tür ihlallere karışmamasını sağlamaya yardımcı olmalıdır.**

(a) Ticari kuruluşlara hem cinsiyete dayalı hem de cinsel şiddete özel önem vererek, artan suistimal risklerini değerlendirmek ve ele almak için yeterli yardım sağlamak;

- (b) Büyük insan hakları ihlallerine karışan ve durumu ele alırken iş birliği yapmayı reddeden bir ticari işletmenin kamu desteğine ve hizmetlerine erişiminin sona ermesi;
- (c) Mevcut politikalarının, mevzuatlarının, düzenlemelerinin ve yaptırım tedbirlerinin, iş dünyasının ağır insan hakları ihlallerine dahil olma riskinin ele alınmasında etkili olmasını sağlamak.

Yorumlar

İş dünyasını içeren en kötü insan hakları ihlallerinden bazıları, insan hakları rejiminin amaçlandığı gibi işlemesinin beklenemeyeceği yerlerde, bölgenin, kaynakların veya bir Hükümetin kendisinin kontrolü konusundaki çatışmaların ortasında meydana gelir. Sorumluluk sahibi işletmeler, bu zor bağlamlarda insan hakları zararına katkıda bulunmaktan nasıl kaçınılacağı konusunda Devletlerden giderek daha fazla rehberlik talep etmektedir. Yenilikçi ve pratik yaklaşımlara ihtiyaç vardır. Özellikle çatışma dönemlerinde yaygın olan cinsel ve cinsiyete dayalı şiddet riskine dikkat etmek önemlidir.

Sahadaki durumlar kötüleşmeden önce tüm Devletlerin sorunları erken ele alması önemlidir. Çatışmalardan etkilenen bölgelerde, “ev sahibi” Devlet, etkili kontrol eksikliği nedeniyle insan haklarını yeterince koruyamayabilir. Çok uluslu şirketlerin dahil olduğu yerlerde, onların “ana” Devletleri, işletmelerin insan hakları ihlaline karışmamasını sağlamak için hem bu şirketlere hem de ev sahibi Devletlere yardımcı olma rolüne sahipken, komşu Devletler önemli ek destek sağlayabilir. Daha fazla politika tutarlılığı elde etmek ve ticari işletmelere bu tür durumlarda yeterince yardımcı olmak için, ana Devletler kalkınma yardım kurumları, dış ve ticaret bakanlıkları ve ihracat finans kurumları arasında başkentlerinde ve elçiliklerinde ve bu kurumlar arasında daha yakın iş birliğini teşvik etmelidir. ev sahibi Hükümet aktörleri; devlet kurumlarını ve ticari kuruluşları sorunlara karşı uyarmak için erken uyarı göstergeleri geliştirmek ve mevcut kamu desteğini veya hizmetlerini reddetmek veya geri çekmek ya da bunun mümkün olmadığı durumlarda, gelecekteki hizmetlerini reddetmek dahil olmak üzere, işletmelerin bu bağlamlarda işbirliği yapmamalarına uygun sonuçlar eklemelidir.

Devletler, ticari işletmeleri, çatışmalardan etkilenen bölgelerde ağır insan hakları ihlallerine dahil olma riskinin arttığı konusunda uyarmalıdır. Politikalarının, mevzuatlarının, yönetmeliklerinin ve uygulama önlemlerinin, işletmeler tarafından insan hakları durum tespiti hükümleri de dahil olmak üzere, bu yüksek riski etkili bir şekilde ele alıp almadığını gözden geçirmeleri gerekir. Devletler, boşlukları belirledikleri yerde, bunları ele almak için uygun adımları atmalıdır. Bu, ağır insan hakları ihlallerini işleyen veya bunlara katkıda bulunan kendi topraklarında ve / veya yargı alanında yerleşik veya faaliyet gösteren işletmelerin hukuki, idari veya cezai sorumluluğunun araştırılmasını içerebilir. Ayrıca Devletler, bu tür eylemleri önlemekve ele almak için çok taraflı yaklaşımları göz önünde bulundurmalı ve aynı zamanda etkili kolektif girişimleri desteklemelidir.

Tüm bu önlemler, silahlı çatışma durumlarında uluslararası insancıl hukuk ve uluslararası ceza hukuku kapsamındaki Devletlerin yükümlülüklerine ilavedir.

ŞİKAYET UYUMUNUN SAĞLANMASI

8. Kurumlar, iş uygulamalarını şekillendiren devlet dairelerinin, kurumların ve diğer Devlet temelli kurumların, ilgili bilgi, eğitim ve desteği sağlamak da dahil olmak üzere, ilgili görevlerini yerine getirirken Devletin insan hakları yükümlülüklerinden haberdar olmasını ve bunlara uymasını sağlamalıdır.

Yorumlar

Devletlerin insan hakları yükümlülükleri ile iş uygulamalarını şekillendiren kanun ve politikalar arasında kaçınılmaz bir gerilim yoktur. Bununla birlikte, zaman zaman Devletler, farklı toplumsal ihtiyaçları uzlaştırmak için zor dengeleme kararları almak zorundadır. Uygun dengeyi sağlamak için Devletlerin hem dikey hem de yatay iç politika tutarlılığını sağlamayı amaçlayan iş ve insan hakları gündemini yönetmek için geniş bir yaklaşım benimsemesi gerekir.

Dikey politika tutarlılığı, Devletlerin uluslararası insan hakları hukuku yükümlülüklerini yerine getirmek için gerekli politikalara, kanunlara ve süreçlere sahip olmasını gerektirir. Yatay politika tutarlılığı, kurumsal hukuk ve menkul kıymetler düzenlemesi, yatırım, ihracat kredisi ve sigorta, ticaret ve işgücünden sorumlu olanlar dahil olmak üzere iş uygulamalarını şekillendiren hem ulusal hem de alt ulusal düzeylerde departmanların ve kurumların bilgilendirilmesi ve donatılması anlamına gelir ve Hükümetlerin insan hakları yükümlülükleriyle uyumlu bir şekilde hareket etmek.

9. Devletler, diğer Devletlerle veya ticari teşebbüslerle, örneğin yatırım anlaşmaları veya sözleşmeleri yoluyla işle ilgili politika hedeflerini takip ederken insan hakları yükümlülüklerini yerine getirmek için yeterli yerel politika alanını muhafaza etmelidir.

Yorum

Devletler tarafından ya diğer Devletlerle ya da ticari işletmelerle yapılan ikili yatırım anlaşmaları, serbest ticaret anlaşmaları veya yatırım projeleri sözleşmeleri gibi ekonomik anlaşmalar, Devletler için ekonomik fırsatlar yaratır. Ama aynı zamanda hükümetlerin iç politika alanını da etkileyebilirler. Örneğin, uluslararası yatırım anlaşmalarının hükümleri, Devletleri yeni insan hakları mevzuatını tam olarak uygulamaktan alıkoyabilir veya böyle yaparlarsa onları bağlayıcı uluslararası tahkim riski altına sokabilir. Bu nedenle Devletler, gerekli yatırımcı korumasını sağlarken, bu tür anlaşmalar kapsamında insan haklarını korumak için yeterli politika ve düzenleme kabiliyetine sahip olmalarını sağlamalıdır.

10. Kurumlar, işle ilgili konularla ilgilenen çok taraflı kurumların üyeleri olarak hareket ederken:

- (a) Bu kurumların, ticari şirketlerin insan haklarına saygı göstermesini engelleme ya da koruma görevlerini yerine getirme görevlerini yerine getirme kabiliyetini kısıtlamamasını sağlamayı;
- (b) Bu kurumları, kendi yetki ve kapasiteleri dahilinde, ticari insan haklarına saygıyı teşvik etmeye ve talep edildiğinde Devletlere, teknik yardım da dahil olmak üzere, ticari şirketler tarafından insan hakları ihlaline karşı koruma görevlerini yerine getirmeleri için yardım etmeye teşvik edin. İnşa etme ve bilinçlendirme; İş dünyası ve insan hakları sorunlarının yönetiminde ortak anlayışı geliştirmek ve uluslararası iş birliğini ilerletmek için bu Yol Gösterici İlkelerden yararlanın.

Yorumlar

Devletlerin uluslararası ticaret ve finans kurumları gibi işle ilgili konularla ilgilenen çok taraflı kurumlara katıldığı yerler dahil olmak üzere, uluslararası düzeyde de daha fazla politika tutarlılığına ihtiyaç vardır. Devletler, bu tür kurumlara katıldıklarında uluslararası insan hakları hukuku yükümlülüklerini korurlar.

Bu tür kurumlar aracılığıyla kapasite geliştirme ve bilinçlendirme, güçlükler ve en iyi uygulamalar hakkında bilgi paylaşımını sağlayarak ve böylece daha tutarlı yaklaşımları teşvik ederek, tüm Devletlerin koruma görevlerini yerine getirmelerine yardımcı olmak için hayati bir rol oynayabilir.

Çok taraflı kurumlar aracılığıyla yapılan toplu eylem, Devletlerin iş dünyasında insan haklarına saygı konusunda eşitlik sağlamasına yardımcı olabilir, ancak bunu geride kalanların performansını artırarak yapmalıdır. Devletler, çok taraflı kurumlar ve diğer paydaşlar arasındaki iş birliği de önemli bir rol oynayabilir.

Bu Yol Gösterici İlkeler, bu bağlamda ortak bir referans noktası sağlar ve ilgili tüm paydaşların ilgili rollerini ve sorumluluklarını dikkate alan kümülatif bir olumlu etki oluşturmak için yararlı bir temel oluşturabilir.

II. SAYGI KURUMSAL SORUMLULUĞU İNSAN HAKLARI

A. TEMEL PRENSİPLER

11. İşe yarayan işletmeler insan haklarına saygı göstermelidir. Bu, başkalarının insan haklarını ihlal etmekten kaçınmaları ve dahil oldukları olumsuz insan hakları etkilerini ele almaları gerektiği anlamına gelir.

Yorumlar

İnsan haklarına saygı duyma sorumluluğu, faaliyet gösterdikleri her yerde tüm ticari şirketler için beklenen davranışların küresel bir standardıdır. Devletlerin kendi insan hakları yükümlülüklerini yerine getirme yeteneklerinden ve / veya istekliliğinden bağımsız olarak var olur ve bu yükümlülükleri azaltmaz. Ve insan haklarını koruyan ulusal yasa ve yönetmeliklere uymanın ötesinde var.

Olumsuz insan hakları etkilerinin ele alınması, bunların önlenmesi, hafifletilmesi ve uygun olduğu durumlarda iyileştirilmesi için yeterli önlemlerin alınmasını gerektirir. Ticari şirketler, insan haklarını desteklemek ve geliştirmek için haklardan yararlanmaya katkıda bulunabilecek başka taahhütler veya faaliyetler üstlenebilir. Ancak bu, operasyonları boyunca insan haklarına saygı göstermedeki başarısızlığı telafi etmez.

Ticari şirketler, adli süreçlerin bütünlüğünü zayıflatabilecek eylemler de dahil olmak üzere, Devletlerin kendi insan hakları yükümlülüklerini yerine getirme becerilerini zayıflatmamalıdır.

12. Ticari şirketlerin insan haklarına saygı gösterme sorumluluğu, uluslararası kabul görmüş insan haklarına atıfta bulunur- en azından Uluslararası İnsan Hakları Bildirgesi'nde ifade edilenler ve Uluslararası Çalışma Örgütü Bildirgesi'nde belirtilen temel haklarla ilgili ilkeler anlaşılır. İşYerinde Temel İlkeler ve Haklar.

Yorumlar

Ticari şirketler, uluslararası alanda tanınan insan haklarının neredeyse tüm yelpazesi üzerinde bir etkiye sahip olabileceğinden, saygı duyma sorumlulukları bu tür hakların tümü için geçerlidir.

Uygulamada, bazı insan hakları, belirli sektörlerde veya bağlamlarda diğerlerinden daha büyük risk altında olabilir ve bu nedenle daha fazla dikkatin odağı olacaktır. Ancak durumlar değişebilir, bu nedenle tüm insan hakları periyodik olarak gözden geçirilmelidir.

Uluslararası olarak tanınan insan haklarının yetkili bir listesi, Uluslararası İnsan Hakları Beyannamesinde yer almaktadır (İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve kanunlaştırıldığı ana araçlardan oluşur: Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi ve Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi), İş Yerinde Temel İlkeler ve Haklar Bildirgesi'nde belirtilen sekiz ILO ana sözleşmesindeki temel haklara ilişkin ilkelerle birleştirilmiştir.

Bunlar, diğer sosyal aktörlerin ticari işletmelerin insan hakları etkilerini değerlendirmelerinde kullanılan kriterlerdir. Ticari şirketlerin insan haklarına saygı gösterme sorumluluğu, ilgili yargı alanlarındaki ulusal hukuk hükümleri tarafından büyük ölçüde tanımlanmış olan yasal sorumluluk ve yaptırım konularından farklıdır.

Koşullara bağlı olarak, ticari işletmelerin ek standartları dikkate alması gerekebilir. Örneğin, işletmeler, kendileri üzerinde olumsuz insan hakları etkilerine sahip olabilecekleri durumlarda, özel dikkat gerektiren belirli gruplara veya topluluklara mensup bireylerin insan haklarına saygı göstermelidir. Bu bağlamda, Birleşmiş Milletler belgeleri yerli halkların hakları konusunda daha fazla ayrıntıya girmiştir; Kadın, ulusal veya etnik, dini ve dilsel azınlıklık, çocuklar; engelli insanlar, göçmen işçiler ve aileleri. Dahası, silahlı çatışma durumlarında şirketler uluslararası insancıl hukuk standartlarına saygı göstermelidir.

13. İnsan haklarına saygı gösterme sorumluluğu, ticari şirketlerin:

(a) Kendi faaliyetleri yoluyla olumsuz insan hakları etkilerine neden olan veya bunlara katkıda bulunan bir boşluk ve meydana geldiklerinde bu tür etkileri ele alma;

(b) Faaliyetleri, ürünleri veya hizmetleriyle doğrudan bağlantılı olan olumsuz insan hakları etkilerini, bu etkilere katkıda bulunmamış olsalar bile, önlemeyi veya hafifletmeyi amaçlıyorlar.

Yorumlar

Ticari şirketler, kendi faaliyetleri yoluyla veya diğer taraflarla iş ilişkilerinin bir sonucu olarak, olumsuz insan hakları etkilerine dahil olabilir. Yol Gösterici İlke 19, ticari işletmelerin bu durumları nasıl ele alması gerektiğine ilişkin çıkarımları daha ayrıntılı olarak açıklamaktadır. Bu Yol Gösterici İlkelerin amaçları doğrultusunda, bir ticari işletmenin "faaliyetleri" hem eylemleri hem de ihmalleri içerecek şekilde anlaşılır ve "iş ilişkileri", iş ortakları, değer zincirindeki varlıklar ve iş operasyonları, ürünleri veya hizmetleriyle doğrudan bağlantılı olan herhangi bir Devlet veya Devlet dışı kuruluşla ilişkileri içerdiği anlaşılmaktadır.

14. Ticari şirketlerin insan haklarına saygı gösterme sorumluluğu büyüklükleri, sektörleri, operasyonel bağlamları, mülkiyetleri ve yapıları ne olursa olsun tüm işletmeler için geçerlidir. Bununla birlikte, işletmelerin bu sorumluluğu yerine getirme araçlarının boyutu ve karmaşıklığı, bu faktörlere ve işletmenin olumsuz insan hakları etkilerinin ciddiyetine göre değişebilir.

Yorumlar

Bir ticari işletmenin insan haklarına saygı gösterme sorumluluğunu yerine getirme yolları, diğer faktörlerin yanı sıra, büyüklüğü ile orantılı olacaktır. Küçük ve orta ölçekli işletmeler, daha büyük şirketlere göre daha az kapasiteye ve daha gayri resmi süreçlere ve yönetim yapılarına sahip olabilir, bu nedenle ilgili politikaları ve süreçleri farklı biçimlerde olacaktır. Ancak bazı küçük ve orta ölçekli işletmelerin ciddi insan hakları etkileri olabilir ve bu da büyüklüklerine bakılmaksızın uygun önlemleri gerektirir. Etkilerin ciddiyeti, ölçekleri, kapsamı ve giderilemez karakterlerine göre değerlendirilecektir. Bir ticari işletmenin insan haklarına saygı gösterme sorumluluğunu yerine getirme yolları, bir şirket grubu aracılığıyla veya bireysel olarak iş yapış yapmadığına ve iş yapma derecesine bağlı olarak da değişebilir. Ancak, insan haklarına saygı gösterme sorumluluğu tüm ticari şirketler için tam ve eşit olarak geçerlidir.

15. İnsan haklarına saygı duyma sorumluluklarını yerine getirmekiçin, ticari şirketler büyüklüklerine ve koşullarına uygun politika vesüreçlere sahip olmalıdır.

İnsan haklarına saygı duyma sorumluluklarını yerine getirmeye yönelik bir politika taahhüdü;

- (a) İnsan hakları üzerinde etkilerinin altında, önlenmesi, hafifletilmesi ve hesaba katılması için bir insan hakları durumtespiti süreci;
- (b) Sebep oldukları veya yaşadıkları herhangi bir olumsuz insan hakları etkisinin düzeltilmesini sağlama yetkisi.

Yorumlar

Ticari şirketler, insan haklarına saygı duyduklarını bilmeli ve göstermelidir. Birincil politikaları ve süreçleri olmadıkça bunu yapamazlar.

16'dan 24'e kadar olan ilkeler daha ayrıntılı olarak açıklanmaktadır.

B. OPERASYONEL PRENSİPLER

POICY TAAHHÜT

16. Ticari şirketler, insan haklarına saygı duyma sorumluluklarını yerleştirmenin temeli olarak, bu sorumluluğu yerine getirme taahhütlerini aşağıdaki gibi bir politika beyanıyla ifade etmelidir:

- (a) Ticari işletmenin en üst düzeyinde onaylanmıştır;
- (b) İlgili dahili ve / veya harici uzmanlar tarafından bilgilendirilir;
- (c) İşletmenin operasyonları, ürünleri veya hizmetleriyle doğrudan bağlantılı personel, iş ortakları ve diğer taraflardan insan hakları beklentilerini açıklar;
- (d) Kamuya açık ve tüm personele, iş ortaklarına ve diğer ilgili taraflara dahili ve harici olarak iletilir;
- (e) İşletme geneline yerleştirmek için gerekli operasyonel politikalara ve prosedürlere yansıtılır.

Bunlar ve diğere uygun araçlarla, politika beyanı, aksi takdirde insan haklarına saygı duymadan veya farkında olmadan hareket edebilecek tüm işlevleri aracılığıyla ticari işletmenin tepesinden yerleştirilmelidir. Yorum

"İfade" terimi, genel olarak, bir işletmenin sorumluluklarını, taahhütlerini ve beklentilerini kamuya açık bir şekilde ortaya koymak için kullandığı araçları tanımlamak için kullanılır.

Politika bildirimini yeterince bilgilendirildiğinden emin olmak için gereken uzmanlık düzeyi, ticari işletmenin faaliyetlerinin karmaşıklığına göre değişecektir. Uzmanlık, güvenilir çevrimiçi veya yazılı kaynaklardan tanınmış uzmanlara danışmaya kadar çeşitli kaynaklardan elde edilebilir. Taahhüt beyanı kamuya açık olmalıdır. İşletmenin sözleşme ilişkisi içinde olduğu kuruluşlara aktif olarak iletilmelidir; Devlet güvenlik güçlerini de içerebilecek operasyonlarıyla doğrudan bağlantılı diğerleri; yatırımcılar ve önemli insan hakları riskleri içeren operasyonlar durumunda, potansiyel olarak etkilenen paydaşlara.

Beyannamenin ve ilgili politika ve prosedürlerin iç iletişimi, hesap verebilirlik hatları ve sistemlerinin ne olacağını netleştirmeli ve ilgili iş fonksiyonlarındaki personel için gerekli herhangi bir eğitimle desteklenmelidir.

Devletlerin politika tutarlılığı için çalışması gerektiği gibi, ticari şirketler de insan haklarına saygı duyma sorumlulukları ile daha geniş ticari faaliyetlerini ve ilişkilerini yöneten politika ve prosedürler arasında tutarlılık için çaba göstermelidir. Bu, örneğin, personel için mali ve diğer performans teşviklerini belirleyen politika ve prosedürleri içermelidir; tedarik uygulamaları ve insan haklarının söz konusu olduğu lobi faaliyetleri.

İNSAN HAKLARI İHTİYACI

17. Ticari şirketler, insan hakları üzerindeki olumsuz etkilerinin belirlenmesi, önlenmesi, hafifletilmesi ve hesaba katılması için insan hakları durum tespiti yapmalıdır. Süreç, mevcut ve potansiyel insan hakları etkilerinin değerlendirilmesini, bulguların entegre edilmesini ve bunlara göre hareket edilmesini, yanıtların izlenmesini ve etkilerin nasıl ele alındığının iletilmesini içermelidir. İnsan hakları durum tespiti.

(a) Ticari işletmenin kendi faaliyetleri yoluyla neden olabileceği veya katkıda bulunabileceği veya iş ilişkileriyle doğrudan operasyonları, ürünleri veya hizmetleriyle bağlantılı olabilecek olumsuz insan hakları etkilerini kapsamalıdır.

- (a) Ticari işletmenin büyüklüğü, ciddi insan hakları etkileri riski ve faaliyetlerinin doğası ve bağlamına göre karmaşıklık açısından değişiklik gösterecektir.**
- (b) İnsan hakları risklerinin, ticari işletmenin operasyonları ve faaliyet içeriği geliştikçe zamanla değişebileceğini kabul ederek devam ediyor olmalıdır.**

Yorumlar

Bu ilke, insan hakları durum tespiti için parametreleri tanımlarken, 18'den 21'e kadar olan ülkeler temel bileşenlerini ayrıntılı olarak açıklamaktadır.

İnsan hakları riskleri, ticari işletmenin potansiyel olumsuz insan hakları etkileri olarak anlaşılmalıdır. Potansiyel etkiler, önleme veya hafifletme yoluyla ele alınırken, fiili etkiler- halihazırda meydana gelmiş olanlar- iyileştirme konusu olmalıdır (22. ilke).

İnsan hakları durum tespiti, hak sahiplerine yönelik riskleri dahil etmek için şirketin kendisi için önemli riskleri tanımlamanın ve yönetmenin ötesine geçmesi koşuluyla, daha geniş kurumsal risk yönetimi sistemlerine dahil edilebilir. İnsan hakları durum tespiti, yeni bir faaliyetin veya ilişkinin geliştirilmesinde mümkün olduğu kadar erken başlatılmalıdır, çünkü insan hakları riskleri, sözleşmelerin veya diğer anlaşmaların yapılandırılması aşamasında zaten artırılabilir veya hafifletilebilir ve birleşme veya devralmalar yoluyla miras alınabilir.

Ticari şirketlerin değer zincirlerinde çok sayıda varlığa sahip olduğu yerlerde, bunların tümü genelindeki olumsuz insan hakları etkileri için gerekli özeni göstermek mantıksız bir şekilde zor olabilir. Eğer öyleyse, ticari şirketler, belirli tedarikçilerin veya müşterilerin faaliyet bağlamından, ilgili belirli operasyonlardan, ürün veya hizmetlerden veya diğer ilgili hususlardan dolayı, olumsuz insan hakları etkilerinin en önemli olduğu genel alanları belirlemeli ve bunlara öncelik vermelidir. İnsan hakları durum tespiti için. Bir ticari işletme, diğer tarafların neden olduğu olumsuz insan hakları etkilerine katkıda bulunduğu veya katkıda bulunuyor görüldüğünde, suç ortaklığı soruları ortaya çıkabilir. Suç ortaklığının hem yasal olmayan hem de yasal anlamları vardır. Yasal olmayan bir mesele olarak, ticari şirketler başka bir tarafın eylemlerinde "suç ortağı" olarak algılanabilir; örneğin, bu tarafın işlediği bir suistimalden yararlandıkları görülüyor.

18. Ticari şirketler, insan hakları risklerini ölçmek için, kendi faaliyetleri yoluyla veya iş ilişkilerinin bir sonucu olarak dahil olabilecekleri fiili veya potansiyel olumsuz insan hakları etkilerini tanımlamalı ve değerlendirmelidir. Bu süreç şunları yapmalıdır:

- (a) İç ve / veya bağımsız dış insan hakları uzmanlığına dayalı olarak;**

(b) İşletmenin büyüklüğüne ve operasyonun doğası ve bağlamına uygun olarak, potansiyel olarak etkilenen gruplar ve diğer ilgili paydaşlarla anlamlı istişarelerde bulunuyorum.

Yorumlar

İnsan hakları durum tespiti yapmanın ilk adımı, bir ticari işletmenin dahil olabileceği fiili ve potansiyel olumsuz insan hakları etkilerinin doğasını belirlemek ve değerlendirmektir. Amaç, belirli bir operasyon bağlamı verildiğinde, belirli kişiler üzerindeki belirli etkileri anlamaktır. Tipik olarak bu, mümkün olan yerlerde önerilen bir iş faaliyetinden önce insan hakları bağlamının değerlendirilmesini içerir; kimin etkilenebileceğini belirlemek, ilgili insan hakları standartlarını ve sorunlarını kataloglamak ve önerilen faaliyetin ve ilişkili iş ilişkilerinin, belirlenenler üzerinde nasıl olumsuz insan hakları etkilerinin olabileceğini öngörmek.

Bu süreçte ticari şirketler, yüksek kırılabilirlik veya ötekileştirme riski altında olabilecek gruplardan veya topluluklardan bireyler üzerindeki belirli insan hakları etkilerine özellikle dikkat etmeli ve kadın ve erkeklerin karşılaşabileceği farklı riskleri akılda tutmalıdır. İnsan hakları etkilerinin değerlendirilmesine yönelik süreçler, risk değerlendirmeleri veya çevresel ve sosyal etki değerlendirmeleri gibi diğer süreçlere dahil edilebilirken, kuruluşlar potansiyel olarak bu haklardan herhangi birini potansiyel olarak etkileyebileceğinden, uluslararası kabul görmüş tüm insan haklarını referans noktası olarak içermelidir.

İnsan hakları durumları dinamik olduğu için, insan hakları etkilerinin değerlendirilmesi düzenli aralıklarla yapılmalıdır: yeni bir faaliyet veya ilişkiden önce; operasyondaki önemli kararlar veya değişikliklerden önce (örn. pazara giriş, ürün lansmanı, politika değişikliği veya işteki daha geniş değişiklikler); çalışma ortamındaki değişikliklere yanıt veya beklenti olarak (örneğin artan sosyal gerilimler); ve bir faaliyetin veya ilişkinin ömrü boyunca periyodik olarak.

(i) Ticari şirketlerin insan hakları etkilerini doğru bir şekilde değerlendirmelerini sağlamak için, etkili katılımın önündeki dili ve diğer potansiyel engelleri dikkate alan bir şekilde doğrudan onlara danışarak potansiyel olarak etkilenen paydaşların endişelerini anlamaya çalışmalıdırlar. Bu tür bir danışmanın mümkün olmadığı durumlarda, ticari şirketler, insan hakları savunucuları ve sivil toplumdan diğerleri dahil olmak üzere güvenilir, bağımsız uzman kaynaklarına danışmak gibi makul alternatifleri değerlendirmelidir.

(ii) İnsan hakları etkilerinin değerlendirilmesi, insan hakları durum tespiti sürecindeki sonraki adımları bilgilendirir.

(iii) 19. Olumsuz insan hakları etkilerini önlemek ve hafifletmek için, ticari şirketler etki değerlendirmelerinden elde ettikleri bulguları ilgili iç işlevler ve süreçlere entegre etmeli ve uygun önlemleri almalıdır.

(iv) (a) Etkili entegrasyon şunları gerektirir:

(v) *Bu tür etkileri ele alma sorumluluğu, ticari işletme içinde uygun seviye ve işlev;*

(vi) *Dahili karar alma, bütçe tahsisleri ve gözetim süreçleri, bu tür etkilere etkili yanıt vermeyi sağlar.*

(b) Uygun eylem aşağıdakilere göre değişecektir:

(i) *Ticari işletmenin olumsuz bir etkiye neden olup olmadığı veya katkıda bulunup bulunmadığı ya da yalnızca etkinin bir iş ilişkisi yoluyla doğrudan operasyonları, ürünleri veya hizmetleriyle bağlantılı olması nedeniyle dahil olup olmadığı;*

(ii) *Olumsuz etkiyi ele almadaki gücünün kapsamı.*

Yorumlar

İnsan hakları etkilerinin değerlendirilmesinden elde edilen belirli bulguların ticari işletme genelinde yatay entegrasyonu, ancak insan hakları politikası taahhüdü ilgili tüm iş fonksiyonlarına yerleştirilmişse etkili olabilir. Bu, değerlendirme bulgularının doğru bir şekilde anlaşılmasını, gerekli ağırlığın verilmesini ve buna göre hareket edilmesini sağlamak için gereklidir.

Ticari şirketler, insan hakları etkilerini değerlendirirken hem mevcut hem de potansiyel olumsuz etkileri araştırmış olacaktırlar.

Potansiyel etkiler, ticari işletme genelinde bulguların yatay entegrasyonu yoluyla önlenmeli veya hafifletilmeli, fiili etkiler -halihazırda meydana gelenler- iyileştirme konusu olmalıdır (İlke 22).

Bir ticari işletmenin olumsuz bir insan hakları etkisine neden olduğu veya olabileceği durumlarda, etkiyi durdurmak veya önlemek için gerekli adımları atmalıdır.

Bir ticari işletmenin olumsuz bir insan hakları etkisine katkıda bulunduğu veya katkıda bulunabileceği durumlarda, katkısını durdurmak veya engellemek için gerekli adımları atmalı ve kalan etkiyi mümkün olan en geniş ölçüde azaltmak için kaldırıcını kullanmalıdır. Kaldıraç, işletmenin, bir işletmenin yanlış uygulamalarında zarara neden olan değişikliği gerçekleştirme yeteneğine sahip olduğu durumlarda var sayılır.

Bir ticari işletmenin olumsuz bir insan hakları etkisine katkıda bulunmadığı, ancak yine de bu etkinin başka bir kuruluşla olan iş ilişkisiyle operasyonları, ürünleri veya hizmetleriyle doğrudan bağlantılı olduğu durumlarda, durum daha karmaşıktır. Bu tür durumlarda uygun eylemin belirlenmesine dahil olacak faktörler arasında, işletmenin ilgili kuruluş üzerindeki kaldırıcı, işletme için ilişkinin ne kadar önemli olduğu, kötüye kullanımın ciddiyeti ve kuruluşla ilişkiyi sonlandırmanın insan hakları açısından olumsuz sonuçlar doğurur.

Durum ve insan hakları üzerindeki etkileri ne kadar karmaşıksa, işletmenin nasıl yanıt vereceğine karar verirken bağımsız uzman tavsiyesinden yararlanma durumu o kadar güçlüdür.

- (a) Ticari işletme, olumsuz etkiyi önleme veya hafifletme gücüne sahipse, bunu kullanmalıdır. Ve kaldıraçtan yoksunsa, işletmenin onu artırmasının yolları olabilir. Kaldıraç, örneğin ilgili kuruluşa kapasite geliştirme veya başka teşvikler sunarak veya diğer aktörlerle iş birliği yaparak artırılabilir.
- (b) İşletmenin olumsuz etkileri önleme veya hafifletme gücünün olmadığı ve kaldıraç gücünü artıramadığı durumlar vardır. Burada, işletme, bunun olası olumsuz insan hakları etkilerine ilişkin inandırıcı değerlendirmeleri dikkate alarak ilişkiyi bitirmeyi düşünmelidir. İlişkinin işletme için "hayati" olduğu durumlarda, ilişkinin sona ermesi daha fazla zorluk çıkarır. Bir ilişki, işletmenin işi için gerekli olan ve makul bir alternatif kaynağın bulunmadığı bir ürün veya hizmet sağlıyorsa önemli olarak kabul edilebilir. Burada, insan hakları üzerindeki olumsuz etkinin ciddiyeti de dikkate alınmalıdır: suistimal ne kadar şiddetli olursa, işletmenin ilişkiyi sona erdirip sonlandırmayacağına karar vermeden önce değişimi o kadar çabuk görmesi gerekecektir. Her halükârda, kötüye kullanım devam ettiği ve işletme ilişkide kaldığı sürece, etkiyi hafifletmek için kendi devam eden çabalarını gösterebilmeli ve devam eden kuruluşun itibarına ilişkin, mali veya yasal tüm sonuçlarını kabul etmeye hazır olmalıdır. Bağ.
- (c) 20. Ticari şirketler, olumsuz insan hakları etkilerinin ele alınıp alınmadığını doğrulamak için yanıtlarının etkinliğini izlemelidir. İzleme şunları yapmalıdır:
- (d) Uygun niteliksel ve niceliksel göstergelere dayanmalıdır;
- (e) Etkilenen paydaşlar dahil olmak üzere hem iç hem de dış kaynaklardan gelen geri bildirimlerden yararlanın.

Yorumlar

Bir ticari işletmenin, insan hakları politikalarının en iyi şekilde uygulanıp uygulanmadığını, belirlenen insan hakları etkilerine etkili bir şekilde yanıt verip vermediğini bilmesi ve sürekli iyileştirmeyi sürdürmesi için takip gereklidir.

Ticari şirketler, yüksek kırılabilirlik veya marjinalleşme riski altında olabilecek gruplardan veya nüfuslardan bireyler üzerindeki etkilere tepkilerinin etkinliğini izlemek için özel çaba sarf etmelidir.

İzleme, ilgili iç raporlama süreçlerine entegre edilmelidir. Ticari şirketler, başka konularla ilgili olarak zaten kullandıkları araçları kullanabilir. Bu, performans sözleşmeleri ve incelemelerin yanı sıra, ilgili yerlerde cinsiyete göre ayrıştırılmış verileri kullanarak anketleri ve denetimleri içerebilir. Operasyonel düzeydeki şikâyet mekanizmaları, doğrudan etkilenenlerden ticari işletmenin insan hakları durum

tespitinin etkinliği hakkında önemli geri bildirim sağlayabilir (bkz. İlke 29).

21. İnsan hakları etkilerini nasıl ele aldıklarını açıklamak için, ticari şirketler, özellikle etkilenen paydaşlar tarafından veya onlar adına endişeler dile getirildiğinde bunu dışarıdan iletmeye hazırlıklı olmalıdır. Faaliyetleri veya faaliyet bağlamları ciddi insan hakları etkileri riski taşıyan ticari şirketler, bunları nasıl ele aldıklarına dair resmi olarak rapor vermelidir. Her durumda, iletişim:

- (a) Bir işletmenin insan hakları etkilerini yansıtan ve hedef kitleleri tarafından erişilebilir olan bir biçim ve sıklıkta B e;**
- (b) Bir işletmenin söz konusu belirli insan hakları etkisine tepkisinin yeterliliğini değerlendirmek için yeterli bilgi sunun;**
- (c) Sırasıyla etkilenen paydaşlar, personel veya ticari gizliliğin meşrugereklilikleri için risk oluşturmuyorum.**

Yorumlar

İnsan haklarına saygı gösterme sorumluluğu, ticari şirketlerin uygulamada insan haklarına saygı duyduklarını hem bilip hem de gösterebilecekleri politika ve süreçlere sahip olmasını gerektirir. Gösterme, etkilenebilecek bireylere veya gruplara ve yatırımcılar dahil diğer ilgili paydaşlara şeffaflık ve hesap verebilirlik ölçüsü sağlayan iletişimi içerir.

İletişim, yüz yüze toplantılar, çevrimiçi diyaloglar, etkilenen paydaşlarla istişare ve resmi kamu raporları dahil olmak üzere çeşitli şekillerde olabilir. Resmi raporlamanın kendisi, geleneksel yıllık raporlardan ve kurumsal sorumluluk / sürdürülebilirlik raporlarından, çevrimiçi güncellemeleri ve entegre finansal ve finansal olmayan raporları içerecek şekilde gelişmektedir.

İşletme faaliyetlerinin doğası veya işletme bağlamlarından kaynaklanıp kaynaklanmadığına bakılmaksızın, ciddi insan hakları etkilerine ilişkin risklerin mevcut olduğu durumlarda, işletmeler tarafından resmi raporlama yapılması beklenir. Rapor, işletmelerin insan hakları üzerindeki olumsuz etkileri nasıl tespit edip ele aldığına ilişkin konuları ve göstergeleri kapsamalıdır. İnsan hakları raporlamanın bağımsız olarak doğrulanması, içeriğini ve güvenilirliğini güçlendirebilir. Sektöre özgü göstergeler yardımcı ekayıntılar sağlayabilir.

TAZMİNAT

22. Burada ticari kuruluşlar, olumsuz etkilere neden olduklarını veya katkıda bulduklarını tespit ettiklerinde, yasal süreçler yoluyla iyileştirme sağlamalı veya bunlarla iş birliği yapmalıdır.

Yorumlar

En iyi politikalar ve uygulamalarla bile, bir işletme, öngöremediği veya önleyemediği olumsuz bir insan hakları etkisine neden olabilir veya katkıda bulunabilir.

Bir ticari işletmenin, insan hakları durum tespiti süreciyle veya başka yollarla böyle bir durumu tespit ettiği durumlarda, insan haklarına saygı gösterme sorumluluğu, kendi başına veya diğer aktörlerle iş birliği içinde düzeltmeye aktif katılımı gerektirir.

İşletmenin faaliyetlerinden potansiyel olarak etkilenenler için operasyonel düzeydeki şikâyet mekanizmaları, 31. İlkede belirtildiği gibi, belirli temel kriterleri karşıladıklarında düzeltme/yağlamamanın etkili bir yolu olabilir.

Ticari işletmenin neden olmadığı veya katkıda bulunmadığı, ancak bir iş ilişkisi yoluyla faaliyetlerine, ürünlerine veya hizmetlerine doğrudan bağlı olan olumsuz etkilerin meydana gelmesi durumunda, insan haklarına saygı gösterme sorumluluğu, işletmenin kendisinin iyileştirme sağlamasını gerektirmez, ancak bunu yaparken bir rol oynayabilir. Özellikle suçların iddia edildiği bazı durumlar, genellikle adli mekanizmalarla iş birliğini gerektirecektir.

Olumsuz insan hakları etkilerine dair iddiaların tartışıldığı durumlar da dahil olmak üzere, iyileştirmenin aranabileceği mekanizmalar hakkında daha fazla rehber, hukuk yoluna erişimle ilgili III.

BAĞLAM KONULARI

23. Tüm bağlamlarda, ticari şirketler:

- (a) Faaliyet gösterdikleri her yerde geçerli tüm yasalara uymalı ve uluslararası kabul görmüş insan haklarına saygı göstermelidir;
- (b) Çatışan gerekliliklerle karşılaşıldığında uluslararası kabul görmüş insan hakları ilkelerini onurlandırmanın yollarını araştırın;
- (c) Faaliyet gösterdikleri her yerde yasal bir uyum sorunu olarak ağır insan hakları ihlallerine neden olma veya bunlara katkıda bulunma riskini değerlendirin.

Yorumlar

Belirli ülke ve yerel bağlamlar, bir işletmenin faaliyetlerinin ve iş ilişkilerinin insan hakları risklerini etkileyebilse de tüm ticari şirketler faaliyet gösterdikleri her yerde insan haklarına saygı gösterme konusunda aynı sorumluluğa sahiptir.

Yerel bağlamın bu sorumluluğu tam olarak yerine getirmeyi imkânsız kıldığı durumlarda, ticari işletmelerin uluslararası kabul görmüş insan hakları ilkelerine bu koşullarda mümkün olan en geniş ölçüde saygı göstermeleri ve bu konudaki çabalarını gösterebilmeleri beklenir.

Çatışmalardan etkilenen alanlar gibi bazı çalışma ortamları, işletmelerin diğer aktörler (örneğin güvenlik güçleri) tarafından işlenen ağır insan hakları ihlallerine ortak olma risklerini artırabilir. Sınır ötesi hukuk taleplerinden kaynaklanan potansiyel kurumsal yasal sorumluluk ağının genişlemesi ve Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü hükümlerinin kurumsal suçta öngören yargı alanlarına dahil edilmesi nedeniyle, ticari şirketler bu riski yasal bir uyum sorunu olarak ele almalıdır, sorumluluk. Buna ek olarak, kurumsal yöneticiler, memurlar ve çalışanlar, ağır insan hakları ihlalleri teşkil eden eylemler için bireysel sorumluluğa tabi olabilir.

Bunlar gibi karmaşık bağlamlarda, ticari şirketler durumu daha da kötüleştirmemelerini sağlamalıdır. En iyi nasıl yanıt vereceklerini değerlendirirken, çoğu zaman sadece işletme içindeki uzmanlık ve işlevler arası danışmadan yararlanmaları değil, aynı zamanda Hükümetler, sivil toplum ve ulusal insan hakları kurumları dahil güvenilir, bağımsız uzmanlarla dışarıdan istişarelerde bulunmaları tavsiye edilir ve ilgili çok paydaşlı girişimler.

24. Burada, mevcut ve potansiyel olumsuz insan hakları etkilerini ele almak için eylemlere öncelik verilmesi gerekliyse, ticari şirketler öncelikle en şiddetli olanları veya gecikmiş müdahalenin onları telafi edilemez hale getireceği durumlarda önlemeye ve hafifletmeye çalışmalıdır.

Yorumlar

Ticari şirketler tüm olumsuz insan hakları etkilerini ele almalıdır, ancak bunları aynı anda ele almak her zaman mümkün olmayabilir. Spesifik yasal rehberliğin yokluğunda, önceliklendirme gerekliyse, ticari şirketler, gecikmiş bir müdahalenin iyileştirilebilirliği etkileyebileceğini kabul ederek, en şiddetli olabilecek insan hakları etkileriyle başlamalıdır. Önem derecesi, bu bağlamda mutlak bir kavram değildir, ancak ticari işletmenin belirlediği diğer insan hakları etkileriyle ilişkilidir.

III. TELAFİYE ERİŞİM

A. TEMEL PRENSİPLER

25. İşle ilgili insan hakları ihlallerine karşı koruma görevlerinin bir parçası olarak Devletler, kendi topraklarında ve / veya yargı alanlarında bu tür ihlallerin meydana gelmesini sağlamak için adli, idari, yasal veya diğer uygun yollarla uygun adımları atmalıdır.

Etkilenen etkili hukuk yollarına erişimleri vardır.

Yorumlar

Devletler, işle ilgili insan hakları ihlallerini meydana geldiklerinde soruşturmak, cezalandırmak ve telafi etmek için uygun adımları atmadıkça, Devletin koruma görevi zayıf ve hatta anlamsız hale getirilebilir.

Etkili hukuk yoluna erişimin hem usul hem de maddi yönleri vardır. Bu bölümde tartışılan şikâyet mekanizmaları tarafından sağlanan çareler, genel anlamda amaçlanan, meydana gelen herhangi bir insan hakları zararına karşı koymak veya onları iyileştirmek olan bir dizi önemli biçim olabilir. Çözüm, özür dileme, iade, rehabilitasyon, mali veya mali olmayan tazminat ve cezai yaptırımların (cezalar gibi cezai veya idari) yanı sıra örneğin ihtiyati tedbirler veya tekrar etmeme garantileri yoluyla zararın önlenmesini içerebilir

İhtilaf çözümü için prosedürler tarafsız olmalı, yolsuzluğa karşı korunmalı ve sonucu etkilemeye yönelik siyasi veya diğer girişimlerden uzak olmalıdır.

Bu Yol Gösterici İlkelerin amaçları doğrultusunda, bir şikâyet, bir bireyin veya bir grubun yetki duygusunu uyandıran algılanan bir adaletsizlik olarak anlaşılır; bu, yasaya, sözleşmeye, açık veya örtük vaatlere, geleneksel uygulamaya veya genel adalet kavramlarına dayanabilir. Mağdur topluluklar. Şikâyet mekanizması terimi, işle ilgili insan hakları ihlali ile ilgili şikâyetlerin gündeme getirilebileceği ve çare aranabileceği rutin, Devlete dayalı veya Devlet temelli olmayan, adli veya adli olmayan süreçleri belirtmek için kullanılır.

Devlete dayalı şikâyet mekanizmaları, Devletin bir şubesi veya kurumu tarafından veya yasal veya anayasal temelde bağımsız bir organ tarafından yönetilebilir. Adli olabilir veya olmayabilir. Bazı mekanizmalarda, etkilenenler doğrudan çözüm arayışına dahil olurlar; diğerlerinde, bir aracı kendi adına çare arar. Örnekler arasında mahkemeler (hem ceza davaları hem de hukuk davaları için), çalışma mahkemeleri, ulusal insan hakları kurumları, Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatının Çok Uluslu Şirketler için Kılavuz İlkeler altındaki Ulusal İrtibat Noktaları, birçok ombudsperson ofisi ve Hükümet tarafından yürütülen şikâyetler yer alır, ofisler.

İşle ilgili insan hakları ihlalleri için çareye erişimin sağlanması, Devletlerin bu mekanizmalara, bunlara nasıl erişilebileceklerine ve bunu yapmak için her türlü desteği (finansal veya uzman) kamuoyunun farkına varmasını ve anlamasını kolaylaştırmasını da gerektirir.

Devlete dayalı adli ve adli olmayan şikâyet mekanizmaları daha geniş bir çözüm sisteminin temelini oluşturmalıdır. Böyle bir sistem içinde, operasyonel seviyedeki şikâyet mekanizmaları erken aşamada başvuru ve çözüm sağlayabilir. Devlet temelli ve operasyonel düzeydeki mekanizmalar, işbirlikçi girişimlerin yanı sıra uluslararası ve

bölgesel insan hakları mekanizmalarının iyileştirici işlevleriyle desteklenebilir veya geliştirilebilir. Bu mekanizmalarla ilgili daha fazla rehberlik, Yol Gösterici İlkeler 26 ila 31'de verilmektedir.

B. OPERASYONEL PRENSİPLER

DEVLET TEMELLİ YARGI MEKANİZMALARI

26. Devletler, hukuk yollarına erişimin reddine yol açabilecek yasal, pratik ve diğer ilgili engelleri azaltmanın yollarını düşünmek dahil, işle ilgili insan hakları ihlallerini ele alırken yerel yargı mekanizmalarının etkililiğini sağlamak için uygun adımları atmalıdır.

Yorumlar

Etkili adli mekanizmalar, hukuk yoluna erişimi sağlamanın merkezinde yer alır. İşle ilgili insan hakları ihlallerini ele alma yetenekleri tarafsızlıklarına, bütünlüklerine ve gerekli süreciuyumlaştırma yeteneklerine bağlıdır.

Devletler, hukuk yoluna erişimin önemli bir parçası olduğu veya alternatif etkili çözüm kaynaklarının bulunmadığı durumlarda meşru davaların mahkemeye taşınmasını önlemek için engel oluşturmamalarını sağlamalıdır. Ayrıca, adaletin sağlanmasının yargı sürecinin yolsuzluğuyla engellenmemesini, mahkemelerin diğer Devlet görevlilerinin ve ticari aktörlerin ekonomik veya siyasi baskılarından bağımsız olmasını ve insan hakları savunucularının meşru ve barışçıl faaliyetlerinin olmamasını sağlamalıdır, engellendi.

- İşle ilgili insan hakları ihlallerini içeren meşru davaların ele alınmasını engelleyebilecek yasal engeller, örneğin aşağıdaki durumlarda ortaya çıkabilir:
 - ❖ Yerel ceza ve medeni kanunlar kapsamında bir şirket grubunun üyeleri arasında yasal sorumluluğun atfedilme şekli, uygun hesap verebilirlikten kaçınmayı kolaylaştırır;
 - ❖ Davacıların ev sahibi Devlette adaletin reddedilmesi ile karşı karşıya kalması ve talebin esasına bakılmaksızın ana Eyalet mahkemelerine erişememesi;
 - ❖ Yerli halklar ve göçmenler gibi belirli grupların, daha geniş nüfus için geçerli olan insan haklarıyla aynı düzeyde yasal koruma dışında bırakılması.
- Yargı yoluna erişimin önündeki pratik ve usul sal engeller aşağıdaki durumlarda ortaya çıkabilir, örneğin:

- ❖ Talepte bulunmanın maliyeti, önemsiz davalar için uygun bir caydırıcı olmanın ötesine geçer ve / veya Devlet desteği, "piyasa temelli" mekanizmalar (dava sigortası ve yasal ücret yapıları gibi) veya diğer yollarla makul seviyelere indirilemez;
- Davacılar, kaynak eksikliği veya avukatların bu alandaki davacılara tavsiyede bulunmaları için diğer teşvikler nedeniyle yasal temsil sağlamada zorluk yaşarlar;
- Talepleri birleştirmek veya temsili takibatları mümkün kılmak için yetersiz seçenekler vardır (toplu davalar ve diğer toplu işlem prosedürleri gibi) ve bu, bireysel davacılar için etkili hukuk yolunu engellemektedir;
- Eyalet savcıları, Devletin insan haklarıyla ilgili suçlara bireysel ve ticari katılımı soruşturma yükümlülüklerini yerine getirmek için yeterli kaynak, uzmanlık ve destekten yoksundur.

Bu engellerin çoğu, finansal kaynakları, bilgiye erişim ve uzmanlık gibi işle ilgili insan hakları iddialarında taraflar arasında sık sık görülen dengesizliklerin bir sonucudur veya bununla birleşmektedir. Dahası, ister aktif ayrımcılık yoluyla isterse yargı mekanizmalarının tasarlanma ve işleyiş şeklinin istenmeyen sonuçları olarak, yüksek savunmasızlık veya marjinalleşme riski taşıyan gruplardan veya topluluklardan bireyler, erişim, kullanım ve yararlanma konusunda ek kültürel, sosyal, fiziksel ve mali engellerle karşı karşıya kalmaktadır. Bu mekanizmalardan.

İyileştirme sürecinin her aşamasında bu tür grupların veya toplulukların haklarına ve özel ihtiyaçlarına özellikle dikkat edilmelidir: erişim, prosedürler ve sonuç.

DEVLET TEMELLİ YARGI DIŞI ŞİKAYET MEKANİZMALARI

27. Kurumlar, işle ilgili insan hakları ihlallerinin çözümüne yönelik kapsamlı bir Devlet temelli sistemin parçası olarak, adli mekanizmaların yanı sıra etkili ve uygun adli olmayan şikâyet mekanizmaları sağlamalıdır.

Yorumlar

İdari, yasal ve diğer adli olmayan mekanizmalar, adli mekanizmaları tamamlama ve tamamlama konusunda önemli bir rol oynar. Yargı sistemleri etkili ve kaynakların iyi olduğu durumlarda bile, iddia edilen tüm suistimalleri ele alma yükünü taşıyamazlar; yargı yolu her zaman gerekli değildir, ne de tüm davacılar için her zaman tercih edilen yaklaşım değildir.

İşle ilgili insan hakları ihlalleri için çare sağlanmasındaki boşluklar, uygun olduğu durumlarda, mevcut adli olmayan mekanizmaların yetkilerinin genişletilmesi ve / veya yeni mekanizmalar eklenmesiyle doldurulabilir.

Bunlar arabuluculuğa dayalı, yargılayıcı olabilir veya kültürel açıdan uygun ve haklarla uyumlu diğer süreçleri izleyebilir veya bunların bazı kombinasyonlarını içerebilir- ilgili konulara, ilgili herhangi bir kamu çıkarına ve tarafların potansiyel ihtiyaçlarına bağlı olarak.

Etkliliklerini sağlamak için, ilke 31'de belirtilen kriterlerikarşılımları gerekir.

Ulusal insan hakları kurumlarının bu bakımdan özellikle önemli birrolü vardır.

Yargı mekanizmalarında olduğu gibi, Devletler, işle ilgili insan hakları taleplerinde taraflar arasındaki herhangi bir dengesizliği ve yüksek kırılabilirlik veya marjinalleşme riski altında olan gruplardan veya nüfuslardan bireylerin karşılaştıkları erişimin önündeki engelleri ele almanın yollarını düşünmelidir.

DEVLET TEMELLİ OLMAYAN ŞİKAYET MEKANİZMALARI

28. Devletler, işle ilgili insan hakları zararlarıyla ilgilenen, Statütemelli olmayan etkili şikâyet mekanizmalarına erişimi kolaylaştırmanın yollarını düşünmelidir.

Yorumlar

Devlet temelli olmayan şikâyet mekanizmalarının bir kategorisi, bir ticari işletme tarafından tek başına veya paydaşlarla, bir endüstri birliği veya çok paydaşlı bir grup tarafından yönetilenleri kapsar.

Yargısal değildir ancak yargılayıcı, diyaloga dayalı veya kültürel açıdan uygun ve haklarla uyumlu diğer süreçleri kullanabilirler. Bu mekanizmalar, erişim hızı ve iyileştirme, azaltılmış maliyetler ve / veya uluslararası erişim gibi belirli faydalar sağlayabilir.

Diğer bir kategori bölgesel ve uluslararası insan hakları organlarını içerir. Bunlar, en çok Devletlerin insan haklarına saygı yükümlülüklerini ihlal ettiği iddialarını ele almıştır. Ancak bazıları, bir Devletin ticari şirketler tarafından insan hakları ihlallerine karşı koruma görevini yerine getirememesiyle de ilgilenmiştir.

Devletler, kendileri tarafından sağlanan mekanizmaların yanı sıra, bu tür seçeneklere ilişkin farkındalığın artırılmasında veya başka şekilde bunlara erişimin kolaylaştırılmasında yardımcı bir rol oynayabilir.

29. Şikâyetlerin erken ele alınmasını ve doğrudan düzeltilmesini mümkün kılmak için, ticari şirketler, olumsuz etkilenebilecek bireyler ve topluluklar için etkili operasyonel düzeyde şikâyet mekanizmalarıoluşturmalı veya bunlara katılmalıdır.

Yorumlar

Operasyonel düzeydeki şikâyet mekanizmalarına, bir ticari girişimden olumsuz etkilenebilecek kişiler ve topluluklar tarafından doğrudan erişilebilir. Genellikle işletmeler tarafından tek başlarına veya ilgili paydaşlar dahil başkalarıyla iş birliği içinde yönetilirler.

Karşılıklı olarak kabul edilebilir bir dış uzman veya kuruluşa başvuru yoluyla da sağlanabilirler. Şikâyette bulunanların önce diğer başvuru yollarına erişmelerini gerektirmezler. Sorunları değerlendirmek ve herhangi bir zararın giderilmesini sağlamak iç ticari şirketi doğrudan meşgul edebilirler.

Operasyonel düzeydeki şikâyet mekanizmaları, ticari şirketlerin insan haklarına saygı gösterme sorumluluğu ile ilgili iki temel işlevi yerine getirir.

- Birincisi, bir işletmenin devam eden insan hakları durum tespitinin bir parçası olarak olumsuz insan hakları etkilerinin tanımlanmasını desteklerler. Bunu, kuruluşun faaliyetlerinden doğrudan etkilenen kişilere, olumsuz yönde etkilendiklerine veya etkileneceklerine inandıklarında endişelerini dile getirmeleri için bir kanal sağlayarak yaparlar. Ticari şirketler, şikâyetlerdeki eğilimleri ve kalıpları analiz ederek sistemik sorunları da belirleyebilir ve uygulamalarını buna göre uyarlayabilir;
- İkinci olarak, bu mekanizmalar, bir kez tespit edildikten sonra şikâyetlerin ele alınmasını ve olumsuz etkilerin işletme tarafından erken ve doğrudan düzeltilmesini mümkün kılarak, zararların artmasını ve şikâyetlerin artmasını önler.

Bu tür mekanizmalar, bir şikâyet veya şikâyetin, ileri sürülmeden önce iddia edilen bir insan hakları ihlali anlamına gelmesini gerektirmemelidir, ancak özellikle olumsuz etkilenebilecek kişilerin herhangi bir meşru endişesini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu endişeler tespit edilmez ve ele alınmazsa, zamanla daha büyük anlaşmazlıklara ve insan hakları ihlallerine dönüşebilir.

Operasyonel düzeydeki şikâyet mekanizmaları, uygulamada etkinliklerini sağlamak için belirli kriterleri yansıtmalıdır (İlke 31). Bukriterler, ölçek, kaynak, sektör, kültür ve diğer parametrelerin taleplerine göre birçok farklı şikâyet mekanizması ile karşılanabilir.

Operasyonel düzeydeki şikâyet mekanizmaları, daha geniş paydaş katılımı ve toplu pazarlık süreçleri için önemli tamamlayıcılar olabilir, ancak ikisinin yerini alamaz. Meşru sendikaların iş gücü ile ilgili anlaşmazlıkların ele alınmasındaki rolünü zayıflatmak için veya adli veya diğer adli olmayan şikâyet mekanizmalarına erişimi engellemek için kullanılmamalıdır.

30. İnsan haklarıyla ilgili standartlara saygıya dayanan sanayi, çok paydaşlı ve diğer ortak girişimler, etkili şikâyet mekanizmalarının mevcut olmasını sağlamalıdır.

Yorumlar

İnsan haklarıyla ilgili standartlar, sanayi kuruluşları, çok paydaşlı ve diğer işbirlikçi girişimler tarafından, davranış kuralları, performans standartları, sendikalar ve çok uluslu şirketler arasındaki küresel çerçeve anlaşmaları ve benzer teşebbüsler aracılığıyla üstlenilen taahhütlere giderek daha fazla yansıtılmaktadır.

Bu tür işbirlikçi girişimler, etkilenen tarafların veya meşru temsilcilerinin söz konusu taahhütlerin yerine getirilmediğine inandıklarında endişelerini dile getirebilecekleri etkili mekanizmaların mevcudiyetini sağlamalıdır. Bu tür mekanizmalar sağlamazlarsa, bu tür girişimlerin meşruiyeti riske girebilir.

Mekanizmalar, bireysel üyeler, iş birliği inisiyatifinin veya her ikisi düzeyinde olabilir. Bu mekanizmalar hesap verebilirliği sağlamalı ve insan hakları üzerindeki olumsuz etkilerin düzeltilmesine yardımcı olmalıdır.

YARGI DIŞI ŞİKAYET MEKANİZMALARI İÇİN ETKİNLİK KRİTERLERİ

31. Etkilerini sağlamak için hem Devlet temelli hem de Devlet temelli olmayan adli olmayan şikâyet mekanizmaları:

- (a) **Meşru:** kullanımları amaçlanan paydaş gruplarının güvenini sağlamak ve şikâyet süreçlerinin adil bir şekilde yürütülmesinden sorumlu olmak;
- (b) **Erişilebilir:** kullanımı için tüm paydaş grupları tarafından bilinmesi bunlar amaçlanmıştır ve erişim için belirli engellerle karşılaşabilecek kişiler için yeterli yardım sağlar;
- (c) **Öngörülebilir:** her aşama için gösterge niteliğinde bir zaman çerçevesi ile açık ve bilinen bir prosedür sağlamak ve mevcut süreç ve sonuç türleri ve uygulama izleme araçları hakkında netlik sağlamak;
- (d) **Uygun:** mağdur tarafların adil, bilgili ve saygılı şartlarda bir şikâyet sürecine girmek için gerekli bilgi, tavsiye ve uzmanlık kaynaklarına makul erişime sahip olmasını sağlamaya çalışmak;
- (e) **Şeffaf:** bir şikâyetin taraflarını ilerlemesi hakkında bilgilendirmek ve etkinliğine güven oluşturmak ve söz konusu kamu çıkarını karşılamak için mekanizmanın performansı hakkında yeterli bilgi sağlamak;
- (f) **Haklara uygunluk:** sonuçların ve çözüm yollarının uluslararası kabul görmüş insan haklarına uygun olmasını sağlamak;
- (g) **Sürekli öğrenme kaynağı:** ilgili önlemlerden yararlanma mekanizmayı iyileştirmek

ve gelecekteki şikâyetleri ve zararları önlemek için dersler belirlemek;

Operasyonel düzeydeki mekanizmalar ayrıca:

(h) Katılım ve diyaloga göre: tasarımlarında ve performanslarında kullanımları amaçlanan paydaş gruplarına danışmak ve şikâyetleri ele almak ve çözmek için diyaloga odaklanmak.

Yorumlar

Bir şikâyet mekanizması, ancak hizmet vermesi amaçlanan kişiler bunu biliyorsa, ona güveniyorsa ve onu kullanabiliyorsa amacına hizmet edebilir. Bu kriterler, uygulamada etkili olmasını sağlamaya yardımcı olmak için adli olmayan bir şikâyet mekanizmasının tasarlanması, gözden geçirilmesi veya değerlendirilmesi için bir kriter sağlar. Kötü tasarlanmış veya uygulanan şikâyet mekanizmaları, etkilenen paydaşlar arasında yetkilerini kaybetme ve süreç tarafından saygısızlık hissini artırarak bir şikâyet duygusu oluşturma riskini alabilir.

İlk yedi kriter, herhangi bir Devlet temelli veya Devlet temelli olmayan, yargılayıcı veya diyalog temelli mekanizmalar için geçerlidir. Sekizinci kriter, ticari şirketlerin yönetmeye yardımcı olduğu operasyonel düzeydeki mekanizmalara özgüdür.

"Şikâyet mekanizması" terimi burada bir sanat terimi olarak kullanılmaktadır. Terimin kendisi, belirli bir mekanizmaya uygulandığında her zaman uygun veya yardımcı olmayabilir, ancak etkililik kriterleri aynı kalır. Belirli kriterlere ilişkin yorumlar şu şekildedir:

- (a) Bir mekanizmayı kullanması amaçlanan alıcıların, kullanmayı seçeceklerse ona güvenmeleri gerekir. Bir şikâyet sürecine taraf olanların, onun adil davranışına müdahale edememesini sağlama sorumluluğu, tipik olarak paydaş güvenini inşa etmede önemli bir faktördür;
- (b) Erişim engelleri arasında mekanizma, dil, okur yazarlık, maliyetler, fiziksel konum ve misilleme korkusu hakkında farkındalık eksikliği olabilir;
- (c) Bir mekanizmaya güvenilmesi ve kullanılması için, sunduğu prosedür hakkında kamuya açık bilgi sağlamalıdır. İçin zaman dilimleri
- (d) Her aşamaya mümkün olduğu kadar saygı gösterilmeli, bazen de bu esnekliğe izin verilmelidir;

- (e) Ticari şirketler ve etkilenen paydaşlar arasındaki şikayetler veya anlaşmazlıklar, ikincisi genellikle bilgiye ve uzman kaynaklarına çok daha az erişime sahiptir ve genellikle bunlar için ödeme yapacak mali kaynaklardan yoksundur. Bu dengesizliğin giderilmediği durumlarda, adil bir sürecin hem başarısını hem de algısını azaltabilir ve kalıcı çözümlere ulaşmayı zorlaştırabilir;
- (f) Bireysel şikayetlerin ilerleyişi hakkında taraflarla düzenli olarak iletişim kurmak, sürece olan güveni korumak için gerekli olabilir. İstatistikler, vaka çalışmaları veya belirli vakaların ele alınmasına ilişkin daha ayrıntılı bilgiler yoluyla daha geniş paydaşlara mekanizmanın performansı hakkında şeffaflık sağlamak, mekanizmanın meşruiyetini göstermek ve geniş güveni korumak açısından önemli olabilir. Aynı zamanda, gerektiğinde taraflar arasındaki diyalogun ve bireylerin kimliklerinin gizliliği sağlanmalıdır;
- (g) Şikayetler genellikle insan hakları bağlamında çerçevelenmez ve çoğu başlangıçta insan haklarıyla ilgili endişeleri dile getirmez. Sonuçların insan hakları açısından etkileri olduğu durumlarda, uluslararası kabul görmüş insan haklarına uygun olduklarından emin olmak için özen gösterilmelidir;
- (h) Şikayetlerin sıklığı, modelleri ve nedenlerinin bölgesel analizi, mekanizmayı yöneten kurumun gelecekteki zararları önlemek için değiştirilmesi gereken politikaları, prosedürleri veya uygulamaları belirleyip etkilemesini sağlayabilir;
- (i) F veya operasyonel düzeydeki bir şikâyet mekanizması, etkilenen paydaş gruplarıyla tasarımı ve performansı hakkında etkileşime girmek, ihtiyaçlarını karşılamasını, uygulamada kullanmasını ve başarı. Bir ticari işletme meşruiyetle hem şikâyet konusu olamayacağı hem de sonuçlarını tek taraflı olarak belirleyemeyeceği için, bu mekanizmalar diyalog yoluyla kararlaştırılmış çözümlere ulaşmaya odaklanmalıdır. Yargılamanın gerekli olduğu durumlarda, bu meşru, bağımsız bir üçüncü taraf mekanizması tarafından sağlanmalıdır.

Photos: © Shutterstock.com
Designed and printed by the Publishing Service, United Nations,
Geneva — GE.11.46529 — January 2012 — 4.951 — HR/PUB/11/4